

Czaar Peterstraat en -plantsoen

Czaar Peter de Grote werd geboren op 30 mei 1672 als zoon van Natalja Naryskin en czaar Aleksej Michailovitsj. Als 10-jarig kind werd Peter tot czaar gekozen. Hetzelfde jaar overleefde hij op het nippertje een aanslag op zijn leven door zijn eigen lijfwachten. Hij stelde toen al veel belangstelling in de westerse ideeën van de talloze werklieden en zakenmensen, die in Moskou in de zogenaamde Duitse wijk woonden.

Op 6 december 1696 kondigde de 24-jarige czaar tot ontsteltenis van de Russisch kerk en adel aan, dat er een zogenaamde Grote Afvaardiging onder zijn leiding naar Holland en tal van andere landen in West-Europa zou gaan. Doel was zoveel mogelijk kennis te verwerven in de moderne wereld. Daarmee verbrak hij het eeuwenoude verbod, dat Russen hun land niet mochten verlaten. Dat zou ze immers op moderne ideeën kunnen brengen, hetgeen een ondermijning kon gaan vormen voor het staatsgezag. De tiende maart 1697 verlieten 250 edelen en hun gevolg in gezelschap van de czaar Moskou. Op 18 augustus kwam Peter de Grote in Zaandam aan, waar hij acht dagen zou verblijven. Daarna werkte hij een tijdlang op de scheepswerf van de Amsterdamse Admiraliteit.

Op 16 mei 1703 liet de czaar een begin maken met de bouw van Sint Petersburg. In 1717 keerde Peter de Grote in gezelschap van czarina Catharina Aleksejevna terug in Zaandam voor een kort bezoek.

Peter de Grote was de grondlegger van het moderne Rusland, maar hij was ook een gena-

deloos heerser, zoals tal van zijn voorvaderen. Hij liet diverse keren openbare massa-executies uitvoeren, voorafgegaan door gruwelijke martelingen, onder opstandige streltsy, de lijfwachten van de czaren.

In 1718 deinsde hij er ook niet voor terug zijn eigen zoon, de czarevitsj Aleksej ter dood te laten veroordelen. Volgens sommige biografen hanteerde Peter de Grote persoonlijk de knoet, toen zijn zoon op 26 juni van dat jaar zo zwaar gemarteld werd, dat hij 's avonds aan zijn verwondingen overleed. Vast staat dat Peter de Grote deze martelingen bijwoonde. Aleksej was twee jaar eerder naar het buitenland gevlucht, toen hij weigerde op zijn vaders eis in te gaan een politieke carrière te beginnen of monnik te worden. Zijn terugkeer in Moskou - na een smeekbede van zijn vader - werd hem fataal.

Op 28 januari 1725 stierf Peter de Grote zelf. Hij werd 52 jaar oud.

